

Tác giả là một vị cao niên tu sĩ “thật thà, dân vùng Little Saigon. Bài viết của ông kể chuyện chăm sóc vị thân sinh của ông khi cả ông đã qua tuổi 93. Bài kể về sự khó khăn, khi thu xếp người đi ông vào một nursing home vùng Little Saigon.

Cái tệ thật làm Ba tôi sợ nên sau đó ông ít chịu đi bệnh viện mình. Thế này thì ông hay rủ tôi cùng đi bệnh viện ông vào bệnh viện sáng. Nhưng vì ông đi quá chậm đôi khi tôi không chờ được nên hay về nhà trước ông. Nhưng hôm nay vì ông về sau tôi thấy một ông không vui cho lắm. Cũng có hôm tôi bệnh chỉ đó nên ông đi phòng đi bệnh viện mình.

Sáng nay cũng vậy, tôi bệnh chút vì cả nhà nên sau khi ăn lót lòng xong ông mặc thêm chiếc áo ấm xếp đôi dép lốp xếp cả cây ba toong đi ra đường. Chẳng tôi là xóm ngõ quen nên cũng vắng xe qua lại. Cũng chẳng có trẻ con chơi ngoài đường, vì thời gian ngày đi bệnh tôi cũng không đến nỗi lo lắng cho lắm. Nhưng một hôm khi Ba tôi về gần trước ngõ bệnh lên bệnh thì trẻ chân té ngã. Cả là ỉ ỉ! Tôi đang ở trong nhà nghe tiếng la cả cả hét hoảng chạy ra thì thấy cả đã nằm dài dưới đất. Tôi đỡ cả dậy miêng cả n nh:

- Cũng tại cái đôi dép lốp xếp! Con đã nhắc Ba nhieu lần rồi rồi ng cháu khó mang giày khi đi bệnh mà Ba cả không nghe ỉ con!

Cả yên lắng một tái xanh chẳng nói gì cả. Thốt ra thì cả cũng có nghe theo được vài hôm, rồi thì chẳng nào tắt cả ỉ ỉ không mang vì cả mang dép kho chân hên mang giày đi nóng chân lắm! Tôi dìu cả vào nhà miêng vẫn cầm rằm:

- Tại Ba không nhìn cho kỹ cái bệnh một té lên té xuống hoài! Lần này là lần thứ hai rồi đó!

Thấy cả chẳng bệnh xếp sai nên tôi dìu cả ngồi vào ghế lấy bệnh túi cả uống thuốc một cơn lau chùi xây sát trên dưới. Hai cả có đau nỗi nào không thì cả ỉ cả uống bệnh đau chút đỡ nh chẳng uống mà thôi. Ngày hôm đó qua đi cũng chẳng khác gì. Nhưng đến đêm thì cả bệnh sợ. Tôi nghĩ nghĩ có sai trẻ gì đây. Số uống và cả phải cho cả thì thấy đỡ nóng hoi cao. Tôi cho cả uống vài viên Tylenol rồi xoa dưới cho cả ngồi sáng hẳn tính. Sáng ra cả còn nóng và kêu đau sau sáng lắng phía dưới. Tôi đo thấy ỉ ỉ và thấy cả còn sợ nên đưa cả đi bác sĩ ngay. Bác sĩ hỏi kỹ miêng cả xếp và ghi giấy bệnh cho tôi cả vào bệnh viện

ngay đ ch p quang tuy n vì nghi có đ ng t i x ng. Sau khi ch p quang tuy n cùng MRI bác sĩ b nh vi n cho bi t c b n t m t đ t x ng s ng g n ch đ t x ng cùng sau l ng. Bác sĩ cho thu c v u ng và căn d n đ ng đi đ ng nhi u đ cho ch x ng n t lành l i. Ông ti p: tuy v y ng i l n tu i khó mà lành mau đ c!

Nghe theo l i bác sĩ căn d n tôi v theo dõi c th ng h n và t đó c không đi b n a!.

C tôi năm nay cũng đã 93 tu i r i, nh ng đ c cái c ăn u ng r t đ m b c và kiêng khem, ch u khó đi b h ng ngày nên c ch ng b áp huy t hay đ ng cao. C cũng không b b nh mẫn tính nào, ch th nh tho ng vào mùa Đông thì b c m chút ít thôi. Vì s c kho c t ng đ i t t nên tôi cũng không lo l ng gì cho l m. Nh ng tôi cũng có nghe nhi u ng i có kinh nghi m cho bi t r ng th ng m y c l n tu i ph i đ ý k l ng đ ng đ té, vì n u r i ro mà b té thì xác su t gây x ng bao gi cũng cao h n ng i tr . Không ng l n này thì l i đ n phiên c tôi. Nh ng vi c đã r i ch ph i c n th n h n v y thôi.

L n tái khám sau đó m t tháng bác sĩ khuyên c nên ng i xe lăn và đ ng c đ ng nhi u tránh cho ch x ng gây làm đ c. T đó c tôi xu ng tinh th n và bu n bã nên bi ng ăn và hay ng i th th n nhìn mông lung ra tr c c a. Tôi cũng bu n nên c g ng làm nhi u vi c cho c vui và an i c r i có ngày đ t x ng s ng cũng ph i lành, c đ ng có lo l ng thái quá mà h i cho s c kho . Nh ng khi tinh th n suy s p thì kéo th xác xu ng theo. B nh ho n đ đầu kéo đ n ào t. Ban đ u thì ch c m cúm qua loa nh ng sau đó h t b nh này l i l i đ n b nh khác, gi ng nh chi c xe cũ lâu năm r i, h h cái này thì nó phá t i cái kia! Tôi b t đ u ph i trông nom c 24 trên 24 nh ng không vì th mà tôi bu n vì tôi là con m t và tôi ch còn có c . M tôi khu t bóng t 10 năm nay. Ngoài b n ph n làm con đ i v i cha, ch hi u làm đ u nên tôi l i càng th ng c và lo l ng cho c nhi u h n tr c. Nh ng s c tôi cũng có h n, c tôi 93 thì tôi cũng đã vào tu i th t th p r i! Cái khó khăn cho tôi là đ u tôi có th ng c cách m y tôi cũng không th nào lo cho c v n toàn đ c! Ít lâu sau đó đ n phiên tôi ph i đi bác sĩ vì b tr o gân sau l ng. Sau khi bác sĩ khám xong ông ta qu tôi:

"Tôi đã nói r i ông ph i th c t m t chút đi! Ông cũng già r i, ông lo cho c cũng ph n nào thôi ch ông mà c m b ng thay tã thay gi ng m i ngày thì có lúc ông cũng n m xu ng đó thì l y ai lo cho c đây?"

Tôi nghe bác sĩ nói lòng cũng lo bu n, nh ng nghĩ r ng n u tôi không chăm sóc c thì còn ai vì c ch còn có tôi là đ a con duy nh t và c thì th ng tôi l m. Thôi m c k bác sĩ nói gì thì nói tôi c nghe v y, th ng cha thì tôi c làm t i đầu thì hay t i đó ch tôi không n giao khoán cho

ng i nào khác đ c.

Dĩ nhiên tôi cũng có xin chính phủ thêm một người giúp việc qua chương trình IHS (In Home Supportive) cho c. Nhưng họ chỉ đ n m i ngày 3 tiếng vào m i buổi sáng trong tuần, cuối tuần họ nghỉ. Sau đó tôi trả đ n ngày hôm sau thì tôi l i cũng phải làm. Công việc của họ là lo việc vệ sinh cá nhân của c cùng đ n đ p trong phòng, thay áo quần họ c m c ra khỏi giường. Nhưng đ n lúc tối m r a hay vào c u thì c c kh kh mu n tôi làm cho c mà thôi. C v n c không thích người khác phải s vào người c coi nó k l m!. Tôi cũng c g ng chịu cha mình vì biết c chỉ còn có mình tôi nhưng c đâu có nghĩ rằng tôi cũng đâu còn tr trung gì n a, n u công việc dài đ ng năm này qua tháng n thì có ngày tôi cũng phải n xu ng đó nh c. Tôi khuyên nh c hãy th ng mình cũng nh th ng con, con cũng có tu i r i ba nên chấp nh n cho họ làm biết th con. Ông c sau đó cũng ý th c đ c nên tôi cũng đ ph n nào trong việc chăm sóc c m i ngày.

Nhưng tình trạng bệnh lý của c càng ngày càng xu ng đ c không sao k m đ c. Có một hôm c bị stroke, tôi h t họ ng kêu ngay xe c p c u đ a c vào bệnh viện, sau đó c liệt c n a người i. Bác sĩ gay g t m ng tôi rằng:

"Tôi đã nói với ông nh u l n r i, ông không th nào đ c ở nhà mãi đ c đâu, t t h n h t nên đ a c vào nhà đ ng lão (nursing home) đ đ đó họ có đ ph ng ti n mà chăm sóc cho c. Bây giờ đang lúc c đau, tôi ký cho c vào thì c kh i ph i tr ti n, chính phủ s lo cho c. Mai kia ông có nh tôi mà tôi không giúp đ c ch ng đó ông ph i b ti n túi ra m i tháng trên 3 ngàn, liệu ông ch u cái nào?"

Nghe bác sĩ "phán" đ a vào nursing home cha con tôi r t buồn. Tôi buồn ít nh ng c tôi thì buồn nh u ra m t. C tôi không thích vào nhà đ ng lão. C b o vào đó thì tao ch t s m. Tôi có h i c t i sao nh ng c không nói. Th c ra thì lòng tôi cũng đã không mu n gi i pháp đó t lâu nên trì hoãn cái v đ a c vào viện đ ng lão sau bao nhiêu l n ông bác sĩ khuyên nh và thôi thúc.

Tôi cũng đã nghe nh u l i than phiền của nh u người có cha m n m trong đó, ph n th nh tho ng đ c báo xem tivi cũng th y ch này nhân viên viện đ ng lão "abuse" người già b ng cách đánh đ p, ch kia nhân viên đ m c cho người già đ n ch t cũng vì ghét b cái tánh khó của m t vài c , v.v..! Vì vậy bao l n nghe l i khuyên của bác sĩ tôi cũng đ ngoài tai, c à cho qua chuyện r i thì đ đó, l n l a t t còn n c còn tát, khi nào cùng l m hãy hay.

Nhà ng phò i thò c tồ mà nói, nhiu khi lòng mình không muà n nhò ng cũng không đò c. Mò chính phò hò đã lo trò c hò t ròi, hò cò già quá mà đau m bò nh hò n liên miên thì chò có vào viò n dò ng lão, ngoò i trò khi mình giàu có thì lòi khác. Mò i gia đình có mọt cách tính riêng khó lòng mà so sánh đò c. Vì thò sau nhò ng năm tháng dai dò ng, rì t ròi tôi cũng phò i đành lòng chò p nhò n cái giò i pháp đò a cò vào nhà dò ng lão. Hiò n tòi chò tôi ò cũng có mọt vài Viò n, nhò ng toàn là các cò già ngò i Mò . Cò tôi lòi không nói đò c tiò ng Anh và cũng không ăn cò m Mò đò c. Nò i cái đó cũng đã là khó ròi.

Có ngò i mách cho trên vùng Bolsa khu vò c Little Saigon ò cách xa nhà tôi 40 miles có mọt nursing home phân nò a là các cò Viò t nam. Tôi nghe đò c mò ng lòm bèn cùng nhà tôi lên trên đó. Cũng phò i mọt gò n nò a tháng tròi đò lo viò c di chuyò n cho cò cùng cho vò chò ng tôi. Thu dò n ròi nhà cũ, thuê căn phòng gò n Viò n càng tọt đò sò m hôm gò n cò mà chăm sóc cho cha. Tòi tuò i già mà di chuyò n là mọt viò c hò t sò c khó khăn, nào giò y tồ cho cò , cho tôi, đâu phò i đò dàng gì. Nhò ng vì lòng thò ng yêu cha nên vò chò ng tôi đã khò c phò c mò i khó khăn trên.

Sau khi đã tìm đò c cho cò mọt nò i tòm vò a ý, có các cò Viò t Nam mình cũng ò đó, có y sĩ, y tá Viò t và cò n nhò t có cò m Viò t Nam ít nhò t mòi ngày cũng đò c mọt buò i cò m ta. Bậy giò chò còn cách thuyò t phò c làm sao cho cò vui lòng chò p thuò n. Đó là cái khó thò nhì vì cò tôi không đò gi chò p nhò n đò i đó! Nhò ng sau cùng cò tôi cũng đò ng ý vì thò ng con cũng đã già nua.

Tuò n lò đò u cò cò nò ng nò c đòi vò nhà. Tôi bèn nhò c cò rò ng nhà đâu còn nò a mà vò . Con đã cho ngò i ta mò n và thuê mọt chò gò n đây đò sò m hôm qua vò i Ba. Cò ò a nò c mọt nhò ng nhò p gia thì tùy tồ c, nhò p giang tùy khúc, không thò nào đòi hò i hoàn toàn đò c trăm phò n trăm.

Đò c cái là chò Viò n dò ng lão này tò ng đò i khá, có đò y đò tiò n nghi, sò ch sò khoáng đặng. Có bác sĩ Viò t đò n khám hai ngày trong tuò n ngoài trò nhò ng trò ng hò p cò p bách thì có nhà thò ng gò n đó. Cò m ta ngày hai buò i, các cò có phòng hò p, phòng chò i và giò giò c rò t thoò i mái cho các cò . Cuò i tuò n cò nào còn đi đò c thì con cái đò a ra dò o phò Bolsa, không thì cũng có nhò ng đoàn thanh thiò u niên tồ nguyò n cò a các nhà thò và nhà Chùa đò n giúp vui. Ngoài ra con cái viò ng thăm thò ng xuyên và cái mà làm cho chúng tôi an lòng nhò t là khò i phò i lo lò ng thuò c men nhiu nhò khi còn ò nhà thiò u thò n mòi phò ng tiò n, tồ cái viò c cái giò ng đò c biò t cho các cò , cái vống đò đò các cò lên hay xuò ng giò ng v.v... Mò i thò khác đò u có y tá và nhân công trong đó lo lò ng đò y đò . Nhò ng ngò i Viò t mình nò ng tình cò m Á đông, hò cò nghe con cái mà bò cha mò vào nursing home là bò t hiò u ròi. Và cũng vì mọt vài nò i có nhò ng con sâu làm ròi u nò i canh làm xò y ra tình trò ng ngò c đái (abuse) nên miò ng thò gian càng khó mà ngăn

cho đ c!

C tôi vào trong đó m t tháng sau thì h t đòi v và b nh ho n cũng b t h n đi. Nh ng nh tôi đã nói ở trên, cái máy xe ch y trên 93 năm r i, h h m t cái thì nó h ng cái k bên. Nh ng c cũng đã ở đó đ c ba năm, r i theo má tôi qua bên kia th gi i m t cách an lành.

Tôi vi t nh ng dòng này không có ý khuy n khích m t ai đem cha m mình vào vi n d ng lão. Ch mu n chia x cùng nh ng ng i đi sau m t tr ng h p tôi đã g p ph i. Cũng không có ý ch y t i b o r ng mình già c nên ch còn có cách trên. Nh ng nh tôi đã nói, m i gia đình có m t tr ng h p, m t cái nhìn hay th c hành tùy theo cung cách c a gia đình đó. Nh ng n c M này tr c h t ph i th c t , th c t m t cách h p tình h p lý đ không m c t i cùng cha m hay b m t m c c m ph m t i b t hi u khi cha m đã qua đ i.

L i khuyên d y duy nh t c a cha m tôi lúc các c còn s ng là "s ng m t mi ng không cho ăn, đ ch t làm v n t ru i". Tôi đã c g ng chu toàn cho các c trong lúc các c còn s ng. Nh ng khi Tr i đã g i thì ai cũng ra đi!

Tây ph ng có câu nói th t hay: "Ch ng ai không g p th n ch t!" và Vi t Nam ta cũng có m t câu th t chí lý: "Không ai l t da s ng đ i!"